

Sygn. akt X Ka 513 / 14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 sierpnia 2014r.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Wydział X Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: **SSO Urszula Myśliwska**

Sędziowie: **SSO Grażyna Puchalska**

SSR (del.) Piotr Maksymowicz (spr.)

Protokolant: prot. sąd. Marek Dobrogojski

przy udziale Prokuratora Dominiki Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 4 sierpnia 2014r. w Warszawie na rozprawie

sprawy **M. K. (1)** oskarżonego o czyn z **art. 178a § 4 kk w zw. z art. 178a § 1 kk**

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Pruszkowie

z dnia 5 marca 2014r. (sygn. akt **V K 58/14**)

orzeka

zaskarżony wyrok uchyla i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Pruszkowie do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt X Ka 513 / 14

UZASADNIENIE

M. K. (1) oskarżono o to, że w dniu 10 listopada 2013r. w B. na ul. (...) (...) kierował po drodze publicznej samochodem osobowym marki O. (...) nr rej. (...) będąc w stanie nietrzeźwości: pierwsze badanie – 1,61 mg/l, drugie badanie – 1,30 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, przy czym czynu tego dopuścił się w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych – orzeczonego wyrokiem sądu sygn. akt V K 474/07 w związku ze skazaniem za przestępstwo 178a § 1 kk, **to jest o czyn z art. 178a § 1 kk w zw. z art. 178a § 4 kk.**

Prokurator w akcie oskarżenia (k. 30) – na zasadzie art. 335 kpk – zawarł wniosek o skazanie oskarżonego bez przeprowadzania rozprawy i orzeczenie wobec niego:

- kary 8 miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na okres 4 lat próby;
- dozoru policyjnego (sic!);
- grzywny w wysokości 50 stawek dziennych, licząc stawkę po 100 złotych;
- zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 10 lat;

Nadto Prokurator wniósł o obciążenie oskarżonego kosztami i opłatami sądowymi.

Dnia 29 stycznia 2014r. referent sprawy wydał dwa zarządzenia (k. 39, 40), w których:

- skierował sprawę na posiedzenie, którego termin wyznaczył na dzień 5 marca 2014r. (godz. 8:30);
- skierował sprawę na rozprawę, której termin wyznaczył na dzień 5 marca 2014r. (godz. 8:35).

Dnia 31 stycznia 2014r. do oskarżonego M. K. (1) zostało wysłane zarówno zawiadomienie o terminie posiedzenia z adnotacją obecność nieobowiązkowa (k. 44) , jak i wezwanie na rozprawę z adnotacją stawiennictwo obowiązkowe (k. 45). Oskarżony odebrał je osobiście dnia 18 lutego 2014r. (k. 59).

Sąd Rejonowy w Pruszkowie postanowieniem wydanym na posiedzeniu dnia 5 marca 2014r. nie uwzględnił wniosku Prokuratora o skazanie oskarżonego bez przeprowadzania rozprawy i skierował sprawę na rozprawę, której termin wyznaczył na ten sam dzień, na godzinę 8:35. Oskarżony nie był obecny na tym posiedzeniu (k. 62).

Po rozprawie w dniu 5 marca 2014r., przeprowadzonej pod nieobecność oskarżonego (art. 479 § 1 kpk – k. 63) Sąd Rejonowy w Pruszkowie wyrokiem zaocznym (k. 65):

1. oskarżonego M. K. (1) uznał za winnego tego, że dnia 10 listopada 2013r. w B. na ul. (...), znajdując się w stanie nietrzeźwości: I badanie – 1,61 mg/l, II badanie – 1,30 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, kierował samochodem osobowym marki O. (...) nr rej. (...), przy czym czynu tego dopuścił się będąc uprzednio trzykrotnie prawomocnie skazanym za czyn z art. 178a § 1 kk, tj.: wyrokiem Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie z dnia 27 lipca 2004r. w sprawie o sygn. akt VIII K 1193/02; wyrokiem Sądu Rejonowego w Legionowie z dnia 17 maja 2007r. w sprawie o sygn. akt V K 272/07 i wyrokiem Sądu Rejonowego w (...) z dnia 28 maja 2007r. w sprawie o sygn. akt VK 474/07 oraz w okresie obowiązywania orzeczonego tym wyrokiem zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres ośmiu lat, tj. czynu wyczerpującego dyspozycję art. 178a § 4 kk w zw. z art. 178a § 1 kk i za to na podstawie art. 178a § 4 kk wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności;
2. na podstawie art. 63 § 1 kk zaliczył oskarżonemu na poczet tej kary okres zatrzymania w dniach 10 i 11 listopada 2013r., przyjmując jeden dzień pozbawienia wolności za równy jednemu dniowi kary pozbawienia wolności;
3. na podstawie art. 42 § 2 kk orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 10 lat;
4. na podstawie art. 50 kk orzekł podanie wyroku do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie jego treści na stronie internetowej Komendy Stołecznej Policji w W. przez okres 6 miesięcy;
5. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 300,00 złotych opłaty i kwotę 90,00 złotych pozostałych kosztów sądowych.

Przedmiotowe orzeczenie w całości zaskarżył oskarżony wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie mu kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Oskarżony akcentował, że w postępowaniu przygotowawczym Prokurator zaakceptował propozycję kary – prosił o wymierzenie jej według tych warunków (k. 69) lub nawet orzeczenie dożywotniego zakazu prowadzenia pojazdów (k. 83).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wniesienie apelacji zainicjowało kontrolę instancyjną zaskarżonego wyroku, która skutkowałą jego uchynieniem w całości i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Pruszkowie.

Sąd Rejonowy nie dopuścił się żadnych uchybień określonych w art. 439 § 1 kpk, których wystąpienie obligowałoby Sąd odwoławczy do uchynienia zaskarżonego wyroku niezależnie od granic zaskarżenia, podniesionych zarzutów, a także wpływu uchybienia na treść orzeczenia. Jednak sposób procedowania przez Sąd meriti nakazywał uchynienie orzeczenia na podstawie art. 440 kpk. który to przepis stanowi, iż jeżeli utrzymanie orzeczenia w mocy byłoby rażąco

niesprawiedliwe, podlega ono zmianie na korzyść oskarżonego albo uchyleniu niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów.

Analiza apelacji sporządzonej osobiście przez oskarżonego prowadzi do wniosku, że skarżący zarzucił Sądowi Rejonowemu przede wszystkim obrazę przepisów postępowania, to jest prawa do obrony (art. 6 kpk) oraz prawa do informacji (art. 16 kpk). Przedmiotem zarzutu była także rażąca niewspółmierność kary.

Za zasadne należało uznać zarzuty naruszenia przepisów postępowania, które należało odczytać jako zarzuty obrazy art. 6 i art. 16 kpk. Art. 6 kpk statuuje jedną z podstawowych gwarancji procesowych oskarżonego, jaką jest prawo do obrony: w sensie materialnym, rozumiane jako prawo przeciwstawiania się tezie oskarżenia; w sensie formalnym, rozumiane jako prawo do korzystania z pomocy obrońcy. Zasada prawa do obrony podniesiona została do rangi zasady konstytucyjnej (art. 42 ust. 2 Konstytucji RP) i znajduje swoje miejsce w traktatach międzynarodowych regulujących zagadnienia praw człowieka (art. 6 ust. 3 lit. c Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i art. 14 ust. 3 lit. d Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych). Warunkiem realizacji obrony w znaczeniu materialnym jest przysługujące oskarżonemu prawo do udziału w rozprawach i posiedzeniach przed sądem. Art. 16 kpk gwarantuje natomiast prawo do informacji odnośnie sytuacji procesowej oskarżonego.

Obie wymienione gwarancje procesowe zostały naruszone przez Sąd Rejonowy w Pruszkowie. Przypomnieć należy, że akt oskarżenia przeciwko M. K. (1) obejmował wniosek o skazanie go bez przeprowadzania rozprawy. Sąd – stosownie do treści art. 339 § 1 pkt 3 kpk – wniosek ten powinien rozpoznać na posiedzeniu, w którym oskarżony miał prawo wziąć udział (art. 339 § 5 kpk). Sąd Rejonowy oczywiście nie był związany wnioskiem Prokuratora i mógł go nie uwzględnić postanawiając o rozpoznaniu sprawy na zasadach ogólnych (art. 343 § 7 kpk).

Sąd Rejonowy dnia 5 marca 2014r. przeprowadził posiedzenie, podczas którego (pod nieobecność oskarżonego) wydał postanowienie o nieuwzględnieniu wniosku złożonego w trybie art. 335 kpk i rozpoznaniu sprawy na zasadach ogólnych. Tego samego dnia, na rozprawie o godzinie 8:35, prowadzonej także pod nieobecność oskarżonego Sąd Rejonowy wydał wyrok w trybie zaocznym.

Fakt wyznaczenia przez Sąd od razu posiedzenia w trybie art. 339 § 1 pkt 3 kpk i rozprawy (na ten sam dzień w odstępie 5 minut) czyni uprawnionym wniosek, że już przy wyznaczaniu terminu zakładano, że wniosek Prokuratora nie zostanie uwzględniony. Oskarżony, nie uczestnicząc w posiedzeniu (przy czym został poinformowany, że jego stawiennictwo nie jest obowiązkowe), w żaden sposób nie miał możliwości zapoznania się z treścią postanowienia – nie wiedział jaki jest powód braku akceptacji Sądu dla dokonanych ustaleń i jakie są tego konsekwencje.

Jako nieprawidłowy oceniono też sposób przekazywania informacji oskarżonemu przez Sąd Rejonowy w Pruszkowie. Zauważyć należy, iż w dniu 31 stycznia 2014r. w jednym liście do oskarżonego zostało wysłane zarówno zawiadomienie o terminie posiedzenia (na dzień 5 marca 2014r., godz. 8:30), jak i wezwanie na rozprawę (na dzień 5 marca 2014r., godz. 8:35). Tym samym dla oskarżonego, nie posiadającego wykształcenia prawniczego taka korespondencja i zawarte w niej komunikaty mogły wydawać się wewnątrznie sprzeczne. M. K. (1) wprawdzie nie był dość staranny w obronie swoich praw i nie stawił się w Sądzie dnia 5 marca 2014r. Jednak mógł on przypuszczać, że Sąd wyznaczając posiedzenie uwzględni wniosek Prokuratora i wymierzy mu karę, jak też orzeknie o środku karnym zgodnie z ustaleniami z postępowania przygotowawczego. Należało jednocześnie zauważyć, że wezwanie oskarżonego na rozprawę obok adnotacji stawiennictwo obowiązkowe nie zawierało pouczenia o konsekwencjach jego ewentualnej nieobecności, w tym szczególnie możliwości wydania wyroku zaocznego. Prawidłowym tokiem procedowania w niniejszej sprawie (przy de facto słusznej obiekcji Sądu I instancji wobec wniosku o skazanie bez przeprowadzenia rozprawy), winno być wyznaczenie rozprawy na termin późniejszy, zapewniający oskarżonemu możliwość zaznajomienia się z treścią zapadłego postanowienia oraz uczestniczenia w rozprawie, gdyż wówczas miałby świadomość, że wniosek Prokuratora nie został uwzględniony z powodu nieadekwatnej (zbyt łagodnej) propozycji co do kary. M. K. (1) w postępowaniu przygotowawczym przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu, ale nie da się wykluczyć, że poprzez wypowiedzenie się na rozprawie co do wszelkich punktów oskarżenia, przedstawienie

okoliczności zmierzających choćby do złagodzenia odpowiedzialności za zarzucany czyn, czy już tylko zabranie głosu po zamknięciu przewodu sądowego mógłby doprowadzić do wydania korzystniejszego dla siebie rozstrzygnięcia.

W opisanych okolicznościach należało uznać, że przeprowadzenie przez Sąd Rejonowy rozprawy w dniu 5 marca 2014r. pod nieobecność oskarżonego M. K. (1) i wydanie wyroku zaocznego naruszyło przepisy prawa procesowego, a konsekwencją tego uchybienia było ograniczenie przysługującego oskarżonemu z mocy art. 6 kpk prawa do obrony oraz prawa do informacji wynikającego z art. 16 kpk. Nie bez powodu przecież zasada wyrażona w tym przepisie określana jest w doktrynie nie tylko jako zasada informacji, ale też jako zasada lojalności, czy wręcz zasada uczciwej gry. Jednoczesne wyznaczenie rozprawy i posiedzenia należało ocenić jako wprowadzenie oskarżonego w błąd, co skutkowało naruszeniem obowiązku zapewnienia mu możliwości osobistego uczestniczenia w rozprawie głównej i obrony na niej swoich praw i interesów. Powyższe uchybienie mogło wywrzeć istotny wpływ na treść wyroku.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd Okręgowy uchylił wyrok w całości, przekazując sprawę Sądowi Rejonowemu w Pruszkowie do ponownego rozpoznania. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd ten przede wszystkim będzie baczyl by dążenie do szybkiego zakończenia postępowania nie przeważało nad realizacją zasad gwarancyjnych skodyfikowanych w art. 6 kpk i art. 16 kpk.

Tym wszystkim się kierując Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.